

Vlaams Ministerie
van Onderwijs en Vorming

Onderwijsinspectie
Hendrik Consciencegebouw
Koning Albert II-laan 15
1210 BRUSSEL

doorlichtingssecretariaat@ond.vlaanderen.be
www.onderwijsinspectie.be

Verslag over de doorlichting van Vrije Basisschool 'VLAM' te Menen

Hoofdstructuur Bao

	Instellingsnummer	19067
	Instelling	Vrije Basisschool
directeur		Danny DEMUYNCK
adres		Vlamingenstraat 172 - 8930 MENEN
telefoon		056-51.30.74
fax		056-53.23.25
e-mail		basisschoolvlam@telenet.be
website/URL		www.basisschoolvlam.be
	Bestuur van de instelling	967315 - Vr.Kath.Jongens-enMeisjesscholen Menen te MENEN
adres		Kerkomtrek 13 - 8930 MENEN
	Scholengemeenschap	120519 - Sint-Vincentius te LAUWE
adres		Wevelgemstraat 2_A - 8930 LAUWE
	CLB	114959 - Vrij CLB Leieland te MENEN
adres		Oude Leielaan 83_A - 8930 MENEN
	Dagen van het doorlichtingsbezoek	10/05/2011, 11/05/2011
	Einddatum van het doorlichtingsbezoek	11/05/2011
	Datum bespreking verslag met de instelling	27/05/2011
	Samenstelling inspectieteam	
	Inspecteur-verslaggever	Geert Alleman
	Teamleden	Ann Brys
	Deskundige(n) behorend tot de administratie	nihil
	Externe deskundige(n)	nihil

INHOUDSOPGAVE

INLEIDING	3
1. SAMENVATTING	5
2. FOCUS VAN DE DOORLICHTING	7
2.1 Leergebieden in de focus	7
2.2 Procesindicatoren of -variabelen in de focus	7
3. KENMERKEN VAN DE SCHOOL	7
4. VOLDOET DE SCHOOL AAN DE ERKENNINGS-VOORWAARDEN?	8
4.1 Kleuteronderwijs: Nederlands	8
4.2 Kleuteronderwijs: wiskundige initiatie	9
4.3 Lager onderwijs: Nederlands	10
4.4 Lager onderwijs: wereldoriëntatie	11
4.5 Lager onderwijs: leren leren	12
5. BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?	13
5.1 Personeelsbeheer	13
5.2 Professionalisering	13
5.3 Materieel beleid	14
5.4 Welzijn	14
5.5 Curriculum	14
5.6 Begeleiding	14
5.7 Evaluatie	14
6. ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL	15
7. STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL	17
7.1 Wat doet de school goed?	17
7.2 Wat kan de school verbeteren?	17
7.3 Wat moet de school verbeteren?	18
8. ADVIES	19
9. REGELING VOOR HET VERVOLG	19

INLEIDING

Dit verslag is het resultaat van de doorlichting van uw instelling¹ door de onderwijsinspectie van de Vlaamse Gemeenschap. Zij deed dit in het kader van haar opdracht zoals bepaald in het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009.

Tijdens een doorlichting gaat de onderwijsinspectie na of de instelling de erkenningsvoorwaarden respecteert, of de instelling op systematische wijze haar eigen kwaliteit bewaakt en of de instelling zelfstandig de tekorten kan remediëren.

De onderwijsinspectie maakt gebruik van de mogelijkheid om het toezicht op de erkenningsvoorwaarden betreffende hygiëne, veiligheid en woonbaarheid afzonderlijk uit te voeren. Dit impliceert dat het advies in dit verslag betrekking heeft op alle erkenningsvoorwaarden behalve de voorwaarden die het welzijnsbeleid betreffen (hygiëne, veiligheid en woonbaarheid).

Het referentiekader dat de onderwijsinspectie gebruikt bij een doorlichting is opgebouwd rond de componenten context, input, proces en output:

- context: de omgevingskenmerken en de kenmerken van administratieve, materiële, bestuurlijke en juridische aard die de instelling karakteriseren
- input: kenmerken van het personeel en van de leerlingen of cursisten van de instelling
- proces: initiatieven die een instelling neemt om output te realiseren, rekening houdend met haar context en input
- output: de resultaten die de instelling met haar leerlingen of cursisten bereikt.

De doorlichting bestaat uit drie fases: het vooronderzoek, de doorlichtingsbezoeken en de verslaggeving.

Tijdens het vooronderzoek selecteert de onderwijsinspectie leergebieden en procesindicatoren of procesvariabelen die het inspectieteam onderzoekt tijdens de doorlichtingsbezoeken.

Tijdens de doorlichtingsbezoeken verzamelt het inspectieteam bijkomende informatie via observaties, gesprekken en analyse van documenten.

Het resultaat van de doorlichting is het doorlichtingsverslag.

Het doorlichtingsverslag eindigt met een advies dat betrekking heeft op de volledige instelling of op één of meerdere structuuronderdelen van de instelling. De onderwijsinspectie kan drie adviezen uitbrengen:

- een gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de verdere erkenning van de instelling of van structuuronderdelen
- een beperkt gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de erkenning van de instelling of van structuuronderdelen als de instelling binnen een bepaalde periode voldoet aan de voorwaarden vermeld in het advies
- een ongunstig advies: het inspectieteam adviseert om de procedure tot intrekking van de erkenning van de instelling of van structuuronderdelen op te starten.

Enkel bij een ongunstig advies adviseert de onderwijsinspectie of de instelling zelfstandig de vastgestelde tekorten kan remediëren.

¹ Instelling: onderwijsinstelling of CLB (Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs, artikel 2, 11°). Onderwijsinstelling: een pedagogisch geheel waar onderwijs georganiseerd wordt en waaraan een uniek instellingsnummer toegekend is (Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs, artikel 2, 13°).

Binnen een termijn van dertig kalenderdagen na ontvangst van het definitieve verslag informeert de directeur van de instelling leerlingen, ouders en cursisten over de mogelijkheid tot inzage. De directeur van het centrum voor leerlingenbegeleiding informeert de centrumraad.

Binnen de dertig kalenderdagen na ontvangst moet de directeur van de instelling het verslag volledig bespreken tijdens een personeelsvergadering. Het bestuur van de instelling of zijn gemandateerde viseert het verslag en stuurt het binnen dertig kalenderdagen na ontvangst terug naar de onderwijsinspectie en maakt eventueel melding van zijn opmerkingen.

De instelling mag het verslag niet gebruiken voor publicitaire doeleinden.

Meer informatie?

www.onderwijsinspectie.be en www.doorlichtingsverslagen.be

1. SAMENVATTING

De Vrije Basisschool 'VLAM' ligt vlakbij de Belgisch-Franse grens op de wijk de Barakken in Menen. Heel wat kinderen hebben Frans als thuistaal. Er zijn vele verschillende nationaliteiten. Veel kinderen leren pas op school Nederlands. Er is een aanzienlijk deel leerlingen met leerachterstand en een stijgend aantal leerlingen dat voldoet aan de voorwaarden voor Gelijke Onderwijskansenondersteuning. De **leerlingenpopulatie** kent een relatief groot verloop doordat veel kinderen in de loop van hun schoolloopbaan verhuizen. Meer ervaren leraren zagen de instroom van leerlingen geleidelijk aan veranderen en geven aan dat dit van hen meer flexibiliteit en andere leerkrachtvaardigheden vereist.

De **kleuter**onderwijzers spelen soepel in op deze kenmerken van de school. Zij kunnen aantonen dat ze de **ontwikkelings- en leerplandoelen** voor **Nederlands** en **wiskundige initiatie** in voldoende mate nastreven. Ze hanteren het neteigen referentiekader voor de planning van hun aanbod tot op het niveau van de ontwikkelingslijnen. Sommigen maken een doordachte keuze uit bijhorende leerplandoelen. Het team bewaakt nog niet expliciet of alle leerplandoelen aan bod komen. De kleuteronderwijzers zoeken bij hun thema's en in de hoeken activiteiten voor Nederlands en wiskundige initiatie aangepast aan het ontwikkelingsniveau van de kleuters. Er zijn heel wat materialen om de taalvaardigheid en de wiskundige ontwikkeling van de kleuters te stimuleren. Er is aandacht voor algemene en wiskundige begripsvorming. De opbouw en functionaliteit van de streefwoordenschat doorheen de kleuterafdeling werd nog niet kritisch geëvalueerd. Met taaltoetsen en een rekentaaltoets bij de vier- en vijfjarigen volgt de school de evolutie van de kleuters op. Deze vaststellingen leiden tot meer klasinterne begeleiding van kleuters maar zetten nog maar in beperkte mate aan tot een planmatige aanpak op langere termijn. Voor taalarme en anderstalige kleuters is er extra ondersteuning door afzonderlijke begeleiders.

In de **lagere afdeling** **voldoen** de leergebieden **Nederlands** en **wereldoriëntatie niet**. De leraren hanteren voor **Nederlands** een onderwijsleerpakket om de leerinhouden doordacht op te bouwen en gaan ervan uit dat ze zo de leerplandoelen realiseren. Sommige leraren programmeren echter onvoldoende doelgerichte lessen luisteren en spreken waardoor bepaalde leerplandoelen uitvallen. De school heeft veel aandacht voor leesbevordering en voor verschillende leesvormen die het technisch lezen ondersteunen. Toch krijgen oudere kinderen die nog niet het vereiste technische leesniveau behalen geen verdere efficiënte leesondersteuning en -training. Spelling krijgt in sommige klassen veel onderwijstijd toebedeeld, ten koste van andere leerplandomeinen. Er is weinig continuïteit in de opbouw van referentiekaders en stappenplannen voor Nederlands. Anderstalige leerlingen krijgen een afzonderlijke begeleiding. De binnenklasdifferentiatie gebeurt in de meeste klassen weinig doordacht. Overlegmomenten leiden nog onvoldoende tot een doelgerichte hulpverlening op langere termijn of een eigen leerlijn voor kinderen met leermoeilijkheden. Het te beperkte aanbod van spreek-, luister- en leesonderwijs wijst erop dat leraren onvoldoende rekening houden met de kenmerken van de leerlingenpopulatie. Voor luisteren, spreken en wereldoriëntatie zijn de evaluaties weinig leerplangericht. Het team stuurt het onderwijsaanbod nog niet bij op basis van externe, genormeerde en methodegebonden toetsen.

Voor **wereldoriëntatie** gaan leraren nog niet na of het basispakket en de eigen thema's zorgen voor voldoende leerplangerichtheid op schoolniveau. Ze hebben geen zicht op de leerplangerichtheid van hun onderwijsaanbod. Bovendien beschikken zij over weinig betrouwbare resultaten om na te gaan of ze de eindtermen en de leerplandoelen realiseren. In sommige klassen wordt de onderwijstijd voor wereldoriëntatie ook aangewend voor andere activiteiten. Bij sommige teamleden krijgen bepaalde leerplandomeinen minder doelgerichte aandacht. De leraren stemmen hun leerinhouden en hun tijd- en ruimtekaders nog niet op elkaar af. Sommige leraren vullen hun thema's eenzijdig in en niet vanuit verschillende invalshoeken zoals de visie uit het leerplan

vooropstelt. Door de goede aanwending van de schoolomgeving is het onderwijs voldoende werkelijkheidsgericht. De meeste leraren namen nog geen kennis van de vernieuwingen in het leerplan.

De leergebiedoverschrijdende eindtermen **leren leren** worden **onvoldoende nagestreefd**. De school kan nog niet aantonen dat ze met een eigen planning aan deze eindtermen werkt. Nochtans is dit decretaal verplicht. De teamleden hebben weinig weet van wat ze met die eindtermen precies bij de leerlingen moeten nastreven. Zij verenigen leren leren tot leren studeren en leren plannen.

Doorheen de schooldoorlichting onderzocht de inspectie ook twee specifieke aspecten van de schoolwerking, namelijk de **deskundigheidsbevordering** van het personeel en de **evaluatiepraktijk** van de leraren. De inspectie vroeg zich af of leraren voldoende kansen krijgen en nemen om **bij te leren**. Het onderzoek wijst uit dat de school hier aan het begin van een ontwikkelingsproces staat. Het team slaagt er nog maar beperkt in eigen prioriteiten te bepalen. Het is nog geen gewoonte om het effect van nascholingen en interne vernieuwingsprocessen op het onderwijskundig handelen van leraren te evalueren. Leraren volgen weinig individuele nascholing. Er zijn vooral teamgerichte nascholingen. Het nascholingsplan getuigt nog niet van een planmatige aanpak die noden en behoeften van leraren en schoolprioriteiten verenigt. Professionaliseringsactiviteiten leiden beperkt tot nieuwe afspraken. De **deskundigheidsbevordering** levert momenteel weinig rendement op.

De school beschikt nog niet over een visie die aangeeft hoe teamleden leerplangericht en breed kunnen **evalueren** met behulp van verschillende evaluatievormen. Het team houdt in beperkte mate rekening met de grote verschillen in de leerlingenpopulatie. Vanuit het schoolbeleid komt er weinig ondersteuning voor de evaluatiepraktijk. Er zijn weinig bindende afspraken ter zake. In de kleuterafdeling volgt het kindvolgsysteem de totale persoonlijkheidsontwikkeling van kleuters goed op. Er zijn genormeerde toetsen om over die ontwikkeling uitspraken te doen. Deze informatie resulteert nog maar beperkt in een planmatige aanpak voor bepaalde kleuters. In de lagere afdeling worden de meeste domeinen van Nederlands, de leergebieden Frans en wiskunde voornamelijk via toetsen uit de methodes getest. Het sportrapport toont aan dat de evaluaties voor lichamelijke opvoeding doel- en ontwikkelingsgericht zijn. De individuele fiche lager onderwijs geeft een vrij volledig beeld van de totale persoonlijkheidsontwikkeling. De evaluatie van wereldoriëntatie en muzische vorming is weinig leerplangericht. De evaluatie van de leergebiedoverschrijdende eindtermen is niet gebaseerd op wat in deze decretaale doelen van kinderen wordt verwacht. Het team dient de deskundigheid op het vlak van evalueren door gepaste initiatieven te bevorderen.

Het **algemeen beleid** neemt in beperkte mate initiatieven om op een systematische manier de onderwijskwaliteit te optimaliseren. Voor heel wat onderwijskundige aspecten ontbreekt een gezamenlijk gedragen **visie**. De **besluitvorming** leidt weinig tot bindende afspraken die de teamleden richting kunnen geven. Het **schoolleiderschap** volgt het klas- en schoolfunctioneren van de teamleden weinig op. De **interne kwaliteitszorg** is nog maar beperkt uitgebouwd. **Externe evaluaties** geven weinig aanleiding tot doelgerichte ingrepen in het onderwijsaanbod. Positief zijn de inschakeling van een kernteam om het onderwijskundig leiderschap te verbreden en de sterke informele contacten tussen de kleuteronderwijzers bij de uitwerking van hun kwaliteitsvolle onderwijspraktijk.

Deze vaststellingen leiden ertoe dat de inspectie de doorlichting afsluit met een **gunstig advies** voor de kleuterafdeling en een **gunstig advies beperkt in de tijd** voor de lagere afdeling. Het inspectieteam zal in de toekomst een opvolgingscontrole uitvoeren om na te gaan of de lagere afdeling de beschreven tekorten voor Nederlands, wereldoriëntatie en leren leren heeft weggewerkt.

2. FOCUS VAN DE DOORLICHTING

Op basis van het vooronderzoek en in het kader van een gedifferentieerde doorlichting heeft de inspectie leergebieden en procesindicatoren/procesvariabelen geselecteerd voor onderzoek tijdens de doorlichtingsbezoeken.

2.1 Leergebieden in de focus

Kleuteronderwijs

Nederlands

wiskundige initiatie

Lager onderwijs

Nederlands

wereldoriëntatie

leren leren

2.2 Procesindicatoren of -variabelen in de focus

Personeel

Professionalisering

Deskundigheidsbevordering

Onderwijs

Evaluatie

Evaluatiepraktijk

3. KENMERKEN VAN DE SCHOOL

- nabijheid Belgisch-Franse grens
- recente of frequente coördinatorenwissel(s)
- groot aantal leerlingen met leerachterstand
- stijgend percentage GOK-leerlingen
- grote groep Franstaligen
- onstabiele leerlingenpopulatie: neveninstromers en uitstromers

4. VOLDOET DE SCHOOL AAN DE ERKENNINGS-VOORWAARDEN?

Het onderzoek naar het voldoen aan de erkenningsvoorwaarden levert voor de geselecteerde leergebieden volgende vaststellingen op:

4.1 Kleuteronderwijs: Nederlands

Voldoet

Vaststellingen

- De kleuterafdeling beschikt over **outputgegevens** die aantonen dat het team de ontwikkelings- en leerplandoelen voor Nederlands in voldoende mate en op evenwichtige wijze aanbiedt en nastreeft. Voor de vier- en vijfjarige kleuters peilen onder meer genormeerde taaltoetsen naar hun taalontwikkeling.
- Het team wendt het **referentiekader** voor de katholieke kleuterscholen aan om het onderwijsaanbod te plannen. In de dagplanningen verwijzen de kleuteronderwijzers naar ontwikkelingsaspecten die doelen voor Nederlands nastreven. Ook de concretisering van het ontwikkelingsaspect met een passende fase uit de ontwikkelingslijn is terug te vinden. Zij maken een evenwichtige en representatieve keuze uit de bijhorende leerplandoelen.
- Er zijn op afdelingsniveau geen bindende afspraken voor de **bewaking** van het **aanbod**. Sommige kleuteronderwijzers bewaken op klasniveau of zij een voldoende breed aanbod van ontwikkelingsaspecten nastreven.
- Binnen elk belangstellingscentrum integreren de kleuteronderwijzers doelgericht **talige activiteiten**. Hiervoor gebruiken ze onder andere eigentijds **bronnenmateriaal** dat ideeën aanreikt om ondermeer de taalontwikkeling te stimuleren.
- De kleuteronderwijzers hanteren op eigen initiatief een gradueel opgebouwde begrippenlijst. Zij geven in hun themaplanning aan welke voor hun leeftijdsgroep aangegeven **begrippen** tijdens de activiteiten geactiveerd worden. De planning bevat ook themaspecifieke **streefwoordenschat**. De functionaliteit ervan was nog geen voorwerp van kritische reflectie en er is nog geen afstemming tussen de verschillende kleutergroepen.
- Er is een voldoende evenwichtig aanbod van gevarieerde **taalactiviteiten** met aandacht voor zowel receptief als productief taalgebruik. Kleuteronderwijzers creëren voldoende spreekruimte en mogelijkheden tot interactie tussen kinderen.
- Er zijn **afspraken** over de gangbare hoeken en de graduele opbouw van kalenders en pictogrammen. Van iedere hoek is er een fiche opgemaakt met de doelstellingen die leraren willen bereiken.
- Het veelvuldig gebruik van pictogrammen of andere beeldtaal aangepast aan de cognitieve mogelijkheden van de kleuters, illustreert een doordachte aandacht voor de evolutie van **het symboolbewustzijn** doorheen de kleuterafdeling.
- De **klas- en hoekeninrichting** biedt extra impulsen tot taalstimulering. Daartoe worden per thema enkele hoeken passend verrijkt. Er zijn voldoende educatieve spellen, software en basismaterialen gericht op taalverwerving. De leeshoek nodigt in alle klassen uit om in boeken te grasduinen.
- De kleuteronderwijzers zijn in het bezit van veel observaties op basis van objectieve criteria die toelaten uitspraken te doen over **de taalontwikkeling**. Deze vaststellingen worden besproken op het multidisciplinair overleg (MDO) of de individuele leerlingenbegeleiding (ILB). Toch leiden ze maar beperkt tot een handelingsgerichte aanpak voor individuele kleuters.

- De leerkrachten Gelijke Onderwijskansen (GOK) en de begeleider voor anderstalige nieuwkomers ondersteunen kleine groepjes **taalarme of anderstalige kleuters**. Zij hanteren daarbij werkvormen en materialen die kleuters aanzetten tot mondeling taalgebruik en die begripsverwerving stimuleren.
- De teamleden zijn door sensibiliserings-, informatie- en professionaliseringscampagnes op de hoogte over actuele **ontwikkelingen** binnen taalvaardigheidsonderwijs.

4.2 Kleuteronderwijs: wiskundige initiatie

Voldoet

Vaststellingen

- De kleuterafdeling beschikt over **outputgegevens** die aantonen dat het team de ontwikkelings- en leerplandoelen voor wiskundige initiatie in voldoende mate en op evenwichtige wijze aanbiedt en nastreeft. Bij de oudste kleuters geeft onder meer een rekentaaltoets informatie over de beheersing van wiskundige begrippen.
- Het neteigen **referentiekader** is de leidraad voor de planning van het onderwijsaanbod. In de dagplanningen verwijzen de kleuteronderwijzers naar ontwikkelingsaspecten die doelen voor wiskundige initiatie nastreven. De planning gebeurt tot op het niveau van de ontwikkelingslijnen en de beoogde leerplandoelstelling(en).
- Er zijn op afdelingsniveau geen bindende afspraken voor de **bewaking** van het **aanbod**. Sommige kleuteronderwijzers bewaken op klasniveau of zij een voldoende breed aanbod van ontwikkelingsaspecten uit het domein van de denkontwikkeling nastreven.
- Het kleuterteam reflecteert nog niet over het aanbod van wiskundige initiatie en screent nog niet expliciet het nastreven van **de leerplandoelen** op afdelingsniveau.
- De kleuteronderwijzeressen hanteren een gradueel opgebouwde begrippenlijst. Zij oefenen **wiskundige begrippen** op een speelse en op de kleuters afgestemde manier in. Dit gebeurt geïntegreerd in het actuele belangstellingscentrum.
- De school maakt bij de oudste kleuters gebruik van **bronnenmateriaal** om in passende wiskundige activiteiten te voorzien. Er is daarbij al in zekere mate aandacht voor een brede waaier aan activiteiten uit de leerplandomeinen getallen, meten en ruimte. Daarnaast heeft dit materiaal aandacht voor leren classificeren, seriëren en voor de omgang met het aspect tijd. De doelgerichte integratie van deze bronnen in de gangbare thema's vormt nog een werkpunt. Het domein meten krijgt wel meer doelgerichte aandacht.
- De teamleden bieden systematisch **stappenplannen** aan om het strategisch denken van de kleuter te stimuleren.
- De kleuterafdeling beschikt over voldoende **educatieve spellen en ICT-materialen** die de wiskundige initiatie passend ondersteunen.
- Het kleuterteam respecteert de ontwikkelingsfase van de kleuter en voorziet zo nodig in een **gedifferentieerd aanbod** volgens het ontwikkelingsniveau van individuele of groepjes kleuters.
- Er is een gevarieerd aanbod aan **ontwikkelingsmateriaal** voor wiskundige initiatie. Ook het materiaal in de hoeken biedt voldoende mogelijkheden om incidenteel wiskundige vaardigheden te verwerven.
- De kleuteronderwijzers observeren geregeld of wiskundige begrippen of vaardigheden voldoende beheerst zijn. Zij baseren zich op valide criteria om uitspraken over de **wiskundige ontwikkeling** te doen.
- De teamleden leggen voldoende zorggevoeligheid aan de dag om kinderen met **ontwikkelingsproblemen** te begeleiden, soms met inschakeling van de GOK-leraren. Voor kinderen met cognitieve ontwikkelingsproblemen is een meer planmatige aanpak op middellange of langere termijn beperkt.

4.3 Lager onderwijs: Nederlands

Voldoet niet

Vaststellingen

- De school is in het bezit van **outputgegevens** over de opbrengst van het aanbod voor Nederlands. De zesdeklassers nemen deel aan centrale proeven van de eigen onderwijskoepel. Er zijn resultaten op gestandaardiseerde tests van het leerlingvolgsysteem voor lezen en spelling. De leraren beschikken over de resultaten op methodegebonden toetsen. Het team bezit nog niet de cultuur om deze resultaten af te zetten tegenover de leerlingenkenmerken en op basis van deze analyse het onderwijskundig proces indien nodig bij te sturen.
- Voor het leergebied Nederlands hanteren de leraren, uitgezonderd het eerste leerjaar waar de school een specifieke methode voor aanvankelijk lezen gebruikt, eenzelfde **onderwijsleerpakket**. Dit vormt een indicatie dat het team de **leerplandoelen** op een evenwichtige en graduele wijze probeert **na te streven**.
- Uit de analyse van het aanbod en de tijdsbesteding blijkt dat sommige leraren de domeinen **luisteren en spreken** onvoldoende programmeren. Het aanbod en de evaluatie van deze domeinen zijn niet gebaseerd op de leerplandoelen.
- Het domein **lezen** krijgt de nodige aandacht. Er zijn goede initiatieven om het leesplezier te bevorderen en boekenpromotie een plaats te geven in het aanbod. De kinderen krijgen voldoende kansen om tijdens lessen begrijpend lezen leer- en leesstrategieën te verwerven. In sommige klassen willen diverse leesvormen het voortgezet technisch lezen optimaliseren en streven naar een hoger technisch leesrendement. Toch worden anderzijds oefenmomenten bij beginnende lezers soms vervangen door activiteiten die het leesonderwijs niet ondersteunen. Sommige klasbibliotheken bevatten nogal wat verouderde boeken.
- Uit de resultaten op de genormeerde leestoetsen eind vierde leerjaar blijkt dat een groep kinderen niet het vereiste **technische leesniveau** behalen. Zij krijgen in hun verdere schoolloopbaan op deze school geen efficiënte leesondersteuning en –training om alsnog een aanvaardbaar leesniveau te behalen.
- **Schrijven** wordt afhankelijk van klas tot klas volgens de verwachtingen vanuit het leerplan ingevuld. In sommige klassen gaat er veel tijd en aandacht naar **spelling**, soms ten koste van andere leerplandomeinen.
- De systematische aanwending van strategiekaarten voor de verschillende domeinen van Nederlands is niet in alle klassen een gewoonte. Hierdoor is er op schoolniveau weinig continuïteit in de ontwikkeling van **spreek-, luister-, lees- en schrijfstrategieën**.
- In sommige klassen ontbreken passende **referentiekaders** aan de klaswanden. Dit veroorzaakt op schoolniveau een breuklijn in de opbouw van algoritmes, heuristieken en geheugensteuntjes die kinderen leren hanteren om over hun taalgebruik na te denken.
- De leerkracht anderstalige nieuwkomers zet **anderstalige kinderen** door haar specifieke aanpak op weg naar een geïntegreerde opvang in de klasgroep en naar taalverwerving.
- De **binnenklasdifferentiatie en de remediëring zijn** in de meeste klassen weinig doelgericht en beperken zich hoofdzakelijk tot tempodifferentiatie, extra taken en huiswerk voor kinderen met leermoeilijkheden. De mogelijkheden die de onderwijsleermethode biedt naar remediërende en verdiepende activiteiten worden onvoldoende benut. Resultaten op testen uit het leerlingvolgsysteem spelling leiden in sommige klassen weinig tot gerichte differentiatie. In sommige klassen is er wel remediëring tijdens het wekelijks hoekenwerk.
- Overlegmomenten als ILB en MDO leiden nog onvoldoende tot acties op klasniveau en/of een handelingsgerichte aanpak op langere termijn voor **kinderen met**

leermoeilijkheden. In sommige klassen zijn weinig of geen MDO-verslagen te vinden voor dit schooljaar.

- Er is een relatief groot aantal kinderen met leerachterstand. Sommigen zullen instappen in de B-stroom van het secundair onderwijs. Toch wordt het aanbod niet specifiek afgestemd op hun mogelijkheden en op het bereiken van de minimumdoelen vereist voor het vervolgonderwijs. Er zijn nog geen vormen van **curriculum-differentiatie**.
- De leraren **evalueren** de verschillende domeinen van Nederlands vooral met de toetsen van het onderwijsleerpakket. De meeste leraren hanteren bij de evaluatie van spreken vaak eenzijdige, eigen criteria. Het deelleerplan noch het handboek vormen de basis voor hun evaluaties zodat deze onvoldoende gevarieerd en onvoldoende afgestemd zijn op de leerplandoelen.
- Het schoolteam nam kennis van de **vernieuwingen** in de leerplannen Nederlands, meer specifiek voor taalbeschouwing, strategieën en (inter)culturele gerichtheid. De vernieuwingen zijn geïntegreerd in het gebruikte onderwijsleerpakket.

4.4 Lager onderwijs: wereldoriëntatie

Voldoet niet

Vaststellingen

- De school beschikt over weinig betrouwbare en valide **outputgegevens** die aantonen dat leraren de **eindtermen en leerplandoelen wereldoriëntatie** met de leerlingen realiseren. Hierdoor heeft de school geen referenties om deze gegevens te interpreteren en om in relevante bijstellingen in het onderwijsaanbod te voorzien.
- De leraren wenden meestal eigen toetsen aan voor de **evaluatie**. De meeste toetsen meten hoofdzakelijk kennisreproductie en bieden weinig informatie over het verwerven van inzichten, vaardigheden en attitudes. Evaluaties gaan onvoldoende na of de vooropgestelde effecten uit de leerplandoelstellingen bereikt zijn. In één klasgroep wordt wereldoriëntatie op geen enkele wijze geëvalueerd.
- De leerkrachten werken hun **thema's** uit vanuit verschillende bronnen en materialen. Recent hanteren zij ook een **basispakket** dat een aantal syntheselessen aanbiedt die zij in de eigen thema's kunnen integreren. Het team ging nog niet na welke eindtermen en leerplandoelstellingen daarmee aan bod komen en hoe het eigen onderwijsaanbod de andere eindtermen en leerplandoelstellingen bestrijkt. In sommige klassen worden de syntheselessen onvoldoende in de gangbare thema's geïntegreerd.
- Uit analyse van planningsdocumenten blijkt dat in sommige klassen de **domeinen mens, maatschappij en techniek** minimaal aan bod komen. In sommige klassen zijn de planningsdocumenten inhoudelijk weinig uitgewerkt en is de link met het leerplan onduidelijk.
- De meeste teamleden zijn niet op de hoogte van de leerinhouden die doorheen de lagere school aan bod komen. Er is weinig **leerinhoudelijke verticale samenhang** die hiaten en overlappingen kan voorkomen.
- Sommige leraren vullen hun thema's vrij eenzijdig in of werken lange tijd cursorisch. Zij hebben geen oog voor de visie uit het leerplan die het principe van de **multiperspectiviteit** vooropstelt.
- Sommige leerkrachten hebben doelbewust aandacht voor de **horizontale samenhang** tussen wereldoriëntatie en andere leergebieden, vooral Nederlands en muzische vorming.
- De schoolomgeving wordt goed aangewend. Waarnemingen en leeruitstappen leiden tot **werkelijkheidsgericht** onderwijs.
- Sommige leraren bieden degelijke mogelijkheden tot **ICT-integratie** binnen wereldoriëntatie en tot het gericht leren aanwenden van allerlei **informatiebronnen en media**. Schoolatlassen zijn echter sterk verouderd.

- Sommige leraren hanteren tijdens de lesactiviteiten **gevarieerde werk- en groeperingsvormen**. Zo werken zij impliciet aan de ontwikkeling van sociale vaardigheden bij de kinderen.
- Er zijn op schoolniveau geen afspraken over de opbouw en dynamische aanwending van **tijd- en ruimtecadres** doorheen de lagere afdeling. Sommige leraren weten niet welke van die kadres aansluiten bij het ontwikkelingsniveau van hun leerlingen. In sommige klassen ontbreken die kadres volledig.
- In sommige gevallen wenden leraren de voorziene **onderwijstijd** niet effectief aan om leerplandoelen wereldoriëntatie na te streven.
- Het schoolteam nam nog geen kennis van de **vernieuwingen** in het leerplan wereldoriëntatie, meer specifiek voor de domeinen natuur en techniek. De leraren pasten hun lessen nog niet aan volgens deze vernieuwingen.

4.5 Lager onderwijs: leren leren

Voldoet niet

Vaststellingen

- Het schoolteam bestudeerde **de leergebiedoverschrijdende eindtermen leren leren** nog niet en heeft weinig weet van wat het met die eindtermen precies bij de leerlingen moet nastreven. Uit de gesprekken blijkt dat sommige leerkrachten leren leren verengen tot leren studeren en leren plannen.
- Er zijn op schoolniveau **nog geen afspraken** om de eindtermen leren leren te concretiseren en om ze continu en gradueel na te streven. Voor sommige leraren is het ook niet duidelijk hoe ze deze eindtermen in andere leergebieden kunnen integreren.
- Leraren weten niet wat in vorige en volgende klassen gebeurt rond leren leren. Er is nog geen sprake van een **planmatige aanpak** op schoolniveau.
- De school heeft nog geen expliciete **visie** op leren leren.
- De meeste onderwijzers bieden kinderen waardevolle studiewijzers- en tips aan om hen te leren studeren en plannen. Er is ook voldoende aandacht voor de opbouw van **lees- en studievvaardigheden**.
- Leerlingen krijgen in sommige klassen kansen om **informatiebronnen** te leren hanteren, informatie te verwerken en voor de klas te brengen.
- De leerkrachten **evalueren** niet of de leerlingen de eindtermen leren leren in voldoende mate beheersen. Er is daarover ook geen expliciete rapportering. Op het rapport worden wel bepaalde aspecten van leren leren bijgehouden, maar dit gebeurt nog niet vanuit het referentiekader van de eindtermen.
- De meeste leraren geven aan nog geen specifieke **nascholingen** of andere competentieverhogende initiatieven ten aanzien van leren leren te hebben gevolgd.
- De kleuteronderwijzers besteden veel tijd en aandacht aan de graduele opbouw van de zelfsturing van de kleuters. Kleuters leren het eigen leerproces plannen en zelf verantwoordelijkheid nemen. Er is echter bij het begin van de lagere afdeling geen oog voor een optimale **doorstroming** en verdere uitbouw van deze verworven vaardigheden en attitudes.
- Uit bovenstaande vaststellingen blijkt dat de school nog niet kan aantonen dat ze met een eigen **planning** aan de leergebiedoverschrijdende eindtermen leren leren werkt (Decreet BaO van 25.02.97, art. 44) .

5. BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?

Het onderzoek naar de kwaliteit en de kwaliteitsbewaking van de geselecteerde procesindicatoren of -variabelen levert volgende vaststellingen op:

5.1 Personeelsbeheer

5.2 Professionalisering

5.2.1 Aanvangsbegeleiding

5.2.2 Deskundigheidsbevordering

De school staat voor wat betreft de kwaliteitsbewaking van deze variabele aan het begin van een ontwikkelingsproces.

Vaststellingen

- Het schoolwerkplan bevat een specifieke **visie** op deskundigheidsbevordering. De school wil openstaan voor onderwijsvernieuwing en nascholing volgen aansluitend bij haar prioriteiten.
- De **nascholings- en begeleidingsinitiatieven** zijn voor de meeste teamleden grotendeels beperkt tot teamgerichte nascholingen of pedagogische studiedagen die van tijd tot tijd door de directie en de zorgcoördinator worden geleid of die soms op het niveau van de scholengemeenschap worden georganiseerd.
- Enkele teamleden volgen dit schooljaar ook **individuele nascholing** in functie van hun specifieke ambt.
- Het schoolteam bepaalt jaarlijks zijn prioriteiten. Ze zijn richtinggevend voor de concretisering van het nascholingsplan. Toch slaagt het team er nog maar in beperkte mate in eigen lacunes op te sporen in functie van een leerplangerichte aanpak en deze om te zetten in **prioriteiten**. Het schoolbeleid wacht naar eigen zeggen de resultaten van de huidige schooldoorlichting af om die prioriteiten op het spoor te komen.
- Het **nascholingsplan** bevat voornamelijk een opsomming van nascholingsactiviteiten. Het bevat geen prioriteitenplanning op langere termijn die het team toelaat om proactief in te spelen op een aantal toekomstige ontwikkelingen.
- Er is geen schooleigen onderzoek van specifieke **noden en behoeften** van het team betreffende nascholing en vorming. Doordat er nog geen functioneringsgesprekken zijn, worden ook van daaruit nog geen individuele noden bepaald.
- Bij de georganiseerde nascholing worden vooraf geen duidelijke verwachtingen qua bijsturing van het onderwijsleerproces, noch **effecten** van de nascholing op het vlak van competentieverhoging van de personeelsleden vooropgesteld.
- Er zijn ook schoolintern weinig afspraken en ondersteunende structuren voor de **multiplicatie van kennis**. Doordat er geen vooropgestelde verwachtingen zijn is er bovendien ook geen gerichte opvolging van mogelijke effecten. Hierdoor is er slechts een **geringe ontwikkelingsdynamiek** en levert de deskundigheidsbevordering in beperkte mate rendement op.
- Tijdens **personeelsvergaderingen** gaat er geregeld aandacht naar pedagogisch-didactische onderwerpen.

5.3 Materieel beleid

5.4 Welzijn

5.5 Curriculum

5.6 Begeleiding

5.7 Evaluatie

5.7.1 Evaluatiepraktijk

De school staat voor wat betreft de kwaliteitsbewaking van deze variabele aan het begin van een ontwikkelingsproces.

Vaststellingen

- De school beschikt nog niet over een expliciete **visie** die bepaalt hoe het team **leerplangericht** en **breed** kan **evalueren** eventueel met behulp van alternatieve evaluatievormen.
- Er is ook nog geen visie op hoe de school rekening kan houden met **verschillen tussen kinderen**. Ook het hoge aantal leerlingen met leerachterstanden gaf daartoe nog geen aanleiding.
- Vanuit het schoolbeleid is er weinig **ondersteuning** voor de evaluatiepraktijk van leerkrachten. Er zijn weinig bindende **afspraken** over evaluatie.
- In de **kleuterafdeling** brengt het kindvolgsysteem de totale persoonlijkheidsontwikkeling van de kleuter in beeld. De kleuteronderwijzers baseren zich daarbij op de ontwikkelingsdomeinen uit hun neteigen referentiekader. Daarnaast observeren zij naar eigen inzicht bepaalde vaardigheden. Bij de oudsten nemen ze een **schoolrijpheidstoets** af. Bij de vier- en vijfjarigen wordt gepeild naar hun **taalontwikkeling**. De bekomen informatie uit testen en observaties resulteert nog maar beperkt in een handelingsgerichte aanpak voor bepaalde kleuters.
- De **individuele fiche lager onderwijs** geeft een vrij volledig beeld van de totale persoonlijkheidsontwikkeling van de leerlingen.
- In de **lagere afdeling** is er een ruim gebruik van **methodegebonden toetsen** voor Nederlands, wiskunde en Frans. Met **genormeerde tests** onderzoekt de school ook de vorderingen van de leerlingen voor lezen, spelling en rekenvaardigheden.
- In de evaluaties voor het domein **schrijven** weegt spelling zwaarder door dan creatief schrijven. Dit weerspiegelt zich ook in de puntenverhouding op het rapport.
- Bij de **evaluatie** van het leergebied **Frans** wegen mondeling en schriftelijk taalgebruik even zwaar. Op het rapport uit zich dat in een identiek puntenaandeel. Dit strookt niet met de visie van de eindtermen en het leerplan waar mondelinge taalvaardigheid prioritair is.
- De **evaluatie van wereldoriëntatie** komt weinig tegemoet aan de visie van het betreffende leerplan. De toetsen beogen in sommige klassen vooral feitenkennis en zijn in de meeste klassen niet leerplandoelgericht.
- Er zijn op school nog geen afspraken en methodes om te komen tot een brede **evaluatie van muzische vorming**. Momenteel beperkt de evaluatie zich tot een eenmalige beoordeling voor de domeinen beeld, muziek en dramatische expressie. Dit gebeurt aan de hand van beoordelingszinnen die geen link vertonen met de leerplandoelen en gebaseerd zijn op onduidelijke criteria.

- De **evaluaties** voor **lichamelijke opvoeding** zijn uitgebreid, doel- en ontwikkelingsgericht.
- De meeste leraren evalueren aspecten van de leergebiedoverschrijdende eindtermen **leren leren en sociale vaardigheden** maar deze evaluaties vertrekken niet expliciet vanuit deze decretale doelen.
- De leergebiedoverschrijdende **eindtermen ICT** worden niet doelgericht geëvalueerd.
- **Kinderen zichzelf en anderen laten evalueren** behoort niet tot de schoolcultuur, al zijn er in een aantal groepen al enkele beperkte initiatieven ter zake.
- Het resultaat van de leerling voor de leergebieden wiskunde, Nederlands, wereldoriëntatie, muzische vorming, Frans vormt geen specifiek aspect van deliberatie bij de uitreiking van het **getuigschrift basisonderwijs**. De klassenraad hanteert als enig criterium een totaalscore hoger dan vijftig procent. In deze score worden niet alle leergebieden verrekend. Ook andere persoonlijkheidscomponenten spelen geen rol.
- Het team reflecteert nog maar weinig op de evaluatiepraktijk. Resultaten van externe en interne evaluaties hebben nauwelijks effect op **de interne kwaliteitszorg**.
- Het schoolteam heeft weinig zicht op **ontwikkelingen** in de onderwijswereld op het vlak van evalueren. Er zijn nog geen nascholingen in functie van de optimalisering van de evaluatiepraktijk. Ook het nascholingsplan bevat geen informatie over bijstellingen en plannen in de toekomst.

6. ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL

Het onderzoek naar het algemeen beleid van de school levert volgende vaststellingen op:

- De directie staat vooral in voor het administratieve en organisatorische luik van **het schoolleiderschap**.
- Het kernteam vormt een **ondersteunend netwerk** dat mee gestalte geeft aan onderwijskundige en schoolorganisatorische aspecten.
- Ondanks weinig richting vanuit het schoolbeleid en een beperkt aantal afspraken, slagen de kleuteronderwijzers er in om zelf de verantwoordelijkheid op te nemen voor de uitwerking van een kwaliteitsvolle onderwijspraktijk. Zij vormen binnen de school een eigen **informeel ondersteunend netwerk**.
- Er is vanuit het schoolbeleid **weinig formele opvolging** van het pedagogisch-didactisch functioneren van de teamleden. Prioriteiten en de beperkte schoolafspraken worden weinig opgevolgd. Er zijn geen **functioneringsgesprekken**.
- Het team bepaalt jaarlijks in samenspraak zijn **prioriteiten**. Dit schooljaar en de voorgaande jaren ging veel aandacht naar aspecten van taalstimulering en naar de implementatie van een basispakket voor wereldoriëntatie.
- De school beschikt over een pedagogisch project. Deze visietekst is voor een aantal schoolaspecten beperkt het vertrekpunt voor een meer leerplangerichte uitwerking van de onderwijspraktijk. Bij de uitwerking van vernieuwingen ontbreekt het het team aan **visieontwikkeling** met als doel een gelijkgerichte onderwijsaanpak na te streven.
- **Wekelijkse briefings en de maandelijkse personeelsvergaderingen** zijn het werkinstrument om in overleg een doelgericht schoolbeleid te voeren.
- Er zijn nog maar beperkt formele initiatieven om **zicht te krijgen op de eigen onderwijskwaliteit**. Kritische reflectie en evaluatie op onderwijskundig vlak zijn nog zeldzaam. Op schoolniveau is er nog geen systematische analyse van outputgegevens in functie van de **interne kwaliteitszorg**.
- Het team nam na de vorige **schooldoorlichting** de vaststellingen over het onderwijsaanbod wereldoriëntatie nog onvoldoende ter harte. Ook de opbouw van de verticale samenhang doorheen de school was toen al een aandachtspunt. Uit deze

externe evaluatie bleek ook een gebrek aan een doelgerichte, planmatige aanpak voor de leergebiedoverschrijdende eindtermen leren leren.

- De school ontwikkelt een eigen **talenbeleid** dat echter nog niet gebaseerd is op een visie en op vooropgestelde doelstellingen.

7. STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL

7.1 Wat doet de school goed?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden:

- De inspanningen in de kleuterafdeling om de ontwikkelings- en leerplandoelen Nederlands en wiskundige initiatie door een breed aanbod na te streven.
- De opvolging van de talige en wiskundige ontwikkeling van de kleuters.
- De initiatieven voor de leesbevordering in de lagere afdeling.
- Het werkelijkheidsgericht karakter van het onderwijsaanbod wereldoriëntatie in de lagere afdeling.

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen:

- De evaluatiepraktijk in de kleuterafdeling.
- De aandacht voor de totale persoonlijkheidsontwikkeling in het leerlingvolgsysteem voor de lagere afdeling.
- De evaluatiepraktijk voor lichamelijke opvoeding in de lagere afdeling.

Wat betreft het algemeen beleid:

- De inschakeling van een kernteam om het onderwijskundig leiderschap te verbreden.
- Het informele ondersteunende netwerk voor de uitwerking van een kwaliteitsvolle onderwijspraktijk in de kleuterafdeling.

7.2 Wat kan de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden:

- De expliciete koppeling van het aanbod voor wiskundige initiatie en Nederlands aan de leerplandoelen voor het kleuteronderwijs.
- De kritische evaluatie van de functionaliteit en de opbouw van de streefwoordenschat in de kleuterafdeling.

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen:

- De deskundigheidsbevordering van het schoolteam.
- De verwerking van informatie over kinderen vanuit observaties, toetsen en genormeerde tests in een handelingsgerichte aanpak op middellange en/of langere termijn.
- Een leerplandoelgerichte evaluatie met aandacht voor breed evalueren en alternatieve evaluatievormen in alle leergebieden en –domeinen en voor de leergebied-overschrijdende eindtermen.

Wat betreft het algemeen beleid:

- Een onderwijskundig leiderschap met oog voor sturing, begeleiding, opvolging en gelijkgerichtheid.
- De systematische aanwending van outputdata in functie van de interne kwaliteitszorg.
- De aanwending van externe evaluaties om de klas- en schoolpraktijk te optimaliseren.
- De verdere uitbouw van het talenbeleid gebaseerd op een visie en op vooropgestelde doelstellingen.

7.3 Wat moet de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden:

- In de lagere afdeling in voldoende onderwijstijd luisteren, spreken en leesondersteuning voorzien zodat zoveel mogelijk leerlingen de eindtermen Nederlands bereiken. Alle leerplandoelen Nederlands in voldoende mate realiseren.
- De eindtermen en leerplandoelen voor wereldoriëntatie in de lagere afdeling in voldoende mate, continu, gradueel en op evenwichtige wijze realiseren vanuit de visie die het leerplan vooropstelt.
- De leergebiedoverschrijdende eindtermen leren leren geïntegreerd en in voldoende mate nastreven met een schooleigen planning die zorgt voor een continue en graduele opbouw doorheen de lagere afdeling.

Wat betreft de regelgeving met eventuele gevolgen voor de financiering/subsidiëring:

- Nihil

8. ADVIES

In uitvoering van het Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 is het advies voor erkenning

GUNSTIG

voor kleuteronderwijs.

BEPERKT GUNSTIG

Lager onderwijs

omwille van onvoldoende bereiken van de leergebiedgebonden eindtermen
of nastreven van de attitudinale eindtermen voor

Nederlands

wereldoriëntatie

omwille van onvoldoende nastreven van de eindtermen voor

leren leren

9. REGELING VOOR HET VERVOLG

Het bestuur van de instelling moet **vanaf 1 mei 2014** kunnen aantonen dat de tekorten met een beperkt gunstig in voldoende mate werden geremedieerd.

Namens het inspectieteam, de inspecteur-verslaggever

Geert Alleman

Datum van verzending aan de directie en het bestuur van de instelling:

Voor kennisname

Het bestuur of zijn gemandateerde

Naam: